

Handläggare:
Charlotte Goliath
Telefon:08-508 24 030**Till**
Skärholmen stadsdelsnämnd

Skärholmen stadsdelsnämnd

Underlag för budget 2015 med inriktning 2016 och 2017

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar följande:

1. Underlag för budget 2015 med inriktning för 2016 och 2017 godkänns.
2. Omedelbar justering.

Kerstin Sandström
Stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Förvaltningens förslag utgår från stadens övergripande inriktningsmål och Vision 2030. Förslaget beskriver bland annat trender, utvecklingstendenser, strukturella frågor och demografiska förändringar samt effekterna av dessa och eventuella åtgärder. I ärendet redovisar förvaltningen strategiska satsningar och prioriterade frågor under de kommande tre åren.

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska plan för ekonomin för en period av tre år tas fram. Planen ska baseras på stadens vision 2030. Under respektive inriktningsmål ska de strategiska satsningarna anges i punktform och under verksamhetsområden ska en övergripande och sammanfattande analys av verksamheten redovisas för de kommande åren.

Ärendet

Ärendet har tagits fram i samarbete med förvaltningsledningen och medarbetare vid samtliga avdelningar.

Ärendets beredning

Ärendet inrapporteras i ILS-webb senast den 21 mars. De fackliga organisationerna informeras den 20.

Innehållsförteckning

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	3
1.1 Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök.....	4
1.2 Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras	5
1.3 Stadens verksamheter är kostnadseffektiva	5
2 Nämndens verksamhetsområde	5
2.1 Förskoleverksamhet	7
2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid	7
2.3 Äldreomsorg.....	7
2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning.....	8
2.5 Individ och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri.....	9
2.6 Stadsmiljöverksamhet	9
2.7 Ekonomiskt bistånd.....	10
2.8 Arbetsmarknadsåtgärder	11
2.9 Övrigt	11
3 Sammanfattande ekonomisk analys.....	12
3.1 Drift.....	12
3.2 Investeringar.....	13
3.3 Betydande projekt som inte är investeringar.....	13
4 Övriga redovisningar	13
5 Lokalförsörjningsplan.....	13
5.1 Inledning	13
5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av faktorer som förändrar behovet av lokaler	14
5.3 Kapacitet	14
5.4 Förändringar i lokalbeståndet.....	15
5.5 Kostnadsutveckling.....	16
5.6 Effektiviseringsmöjligheter.....	17
5.7 Övrigt	17

Bilagor

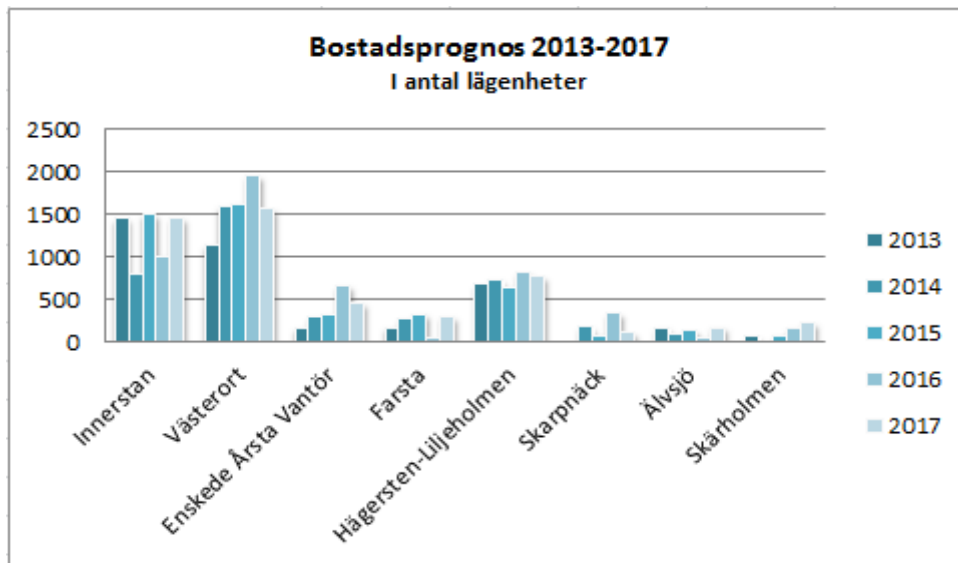
Bilaga 1. Ekonomiblanketter

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

En särskilt viktig fråga för Skärholmen stadsdelsförvaltning är behovet av bostadsbyggnation. Många av de byggprojekt som en befolkningsökning enligt prognos är beroende av har återigen skjutits på framtiden, och det beräknade utfallet för antalet färdigställda bostäder till 2017 har sjunkit. Förvaltningen måste därför fortfarande räkna med att en eventuell befolkningsökning i bästa fall är ett resultat av omflyttning och i värsta fall leder till ökad trångboddhet, alternativt att ingen nämnvärd befolkningsökning kommer att ske i Skärholmen under planperioden.

Förvaltningen noterar samtidigt att intresset för att bo i området har ökat, bland annat har den procentuella prisökningen på bostadsrätter i Skärholmen de senaste åren varit hög i jämförelse med andra områden i staden. Förvaltningen ser också ett ökat intresse hos byggherrar att etablera sig i Skärholmens stadsdelsnämndsområde. I Spacescapes utredning från 2013 som ligger till grund för rapporten Bostadspotential i Stockholm görs bedömningen att Skärholmen näst efter Farsta är den tyngdpunkt som har "mest (lättbebyggd) mark med stora drivkrafter och små begränsningar". Enligt scenario ÖP (översiktsplan), som framförallt innebär utbyggnad i tyngdpunkter och den centrala stadens utvidgning, och där hänsyn tas till utpekade tyngdpunkter och kollektivtrafiknära lokaliseringar kan Skärholmen bebyggas med drygt 8 000 lägenheter. Förvaltningen menar att en helhetssyn på bostadsproduktionen i Skärholmens stadsdelsnämndsområde och en tydlig ambition om ett visst antal bostäder krävs för att på sikt omvandla denna potential till resultat enligt de högt satta målen. Pågående och kommande detaljplaneprojekt inom stadsdelsnämndsområdet måste också vägas mot en övergripande helhetssyn på utvecklingen för att säkerställa att de är i linje med stadens intentioner på lång sikt.

Resultatet av dagens låga bostadsbyggandet blir att Skärholmen inte har del i den kraftiga befolkningstillväxten som Stockholms stad står inför och som är en förutsättning för utvecklingen av framtidens stad. En blandning av bostäder och verksamheter i olika former är också en förutsättning för att Skärholmen ska vara intressant för lokalisering av företag och investerare.

Källa: Statistik om Stockholm, befolkningsprognos 2013.

Viktiga satsningar och utmaningar under planperioden är att motverka relationsvåld och ungdomskriminalitet samt stärka barn och unga att slutföra sin skolgång med godkända betyg. Särskilt fokus läggs på att korta bidragstiden för barnfamiljer och minska långtidsberoendet av ekonomiskt bistånd. För att hålla ekonomin i balans och kunna erbjuda efterfrågad verksamhet i god kvalitet behöver förvaltningen följa befolkningsförändringar nogsamt och göra verksamhetsförändringar därefter. Det viktigaste målet för omsorgen om personer med funktionsnedsättning är att öka andelen nöjda brukare med insatsen LSS-bostad. För att lyckas nå upp till en hög andel nöjda brukare kommer också strategiska satsningar gällande kvaliteten i verksamheterna att prioriteras de närmaste åren. Ett annat prioriterat område under perioden är att öka andelen förskollärare och föräldrastödet. Bristen på förskollärare skapar konkurrens som gör det svårt att rekrytera utbildad personal. Under planperioden kommer ett verktyg för bemannings- och kompetensplanering integreras i enheternas och avdelningarnas planering.

1.1 Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Nedan anges i punktform strategiska satsningar för att förverkliga kommunfullmäktiges inriktningsmål under planperioden.

- Öka bostadsbyggandet med blandad funktionalitet för ett attraktivt och växande stadsdelsområde med en stabil befolkningsstruktur.
- Stärka sambandet mellan Skärholmen och Kungens Kurva bland annat genom att fortsätta utveckla Västerholmsstråket.
- Fortsätta utveckla och marknadsföra områdets ytor för spontanidrott och friluftsliv.
- Bevaka Skärholmens intressen vid byggandet av Förbifart Stockholm.
- Verka för ett renare och tryggare stadsdelsnämndsområde i samverkan med fastighetsägare, fackförvaltningar, föreningar och andra aktörer.

- Fortsätta förbättra tillgängligheten i stadsdelsnämndsområdet.
- Särskild fokus läggs på att korta bidragstiden för barnfamiljer och minska långtidsberoendet av ekonomiskt bistånd.

1.2 Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras

Nedan anges i punktform strategiska satsningar för att förverkliga kommunfullmäktiges inriktningsmål under planperioden.

- Stärka vård- och omsorgspersonalens kunskaper i det svenska språket.
- Utveckla boendestöd och stödboendeverksamheten till att omfatta yngre och äldre med psykiatriska och neuropsykiatriska diagnoser.
- Motivera föräldrar att delta i olika former av föräldrastöd för att stärka föräldrarollen genom bland annat föräldraträffar, KOMET och ”Alla Barn i Centrum” (ABC-träffar).
- Öka andelen anställda förskollärare.
- Öka andelen nöjda brukare inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning.
- Fortsätta utreda hur förvaltningen kan tillgodose behovet av omsorg för yngre personer med en demenssjukdom.
- Utveckla arbetet mot våld i nära relation där både den våldsutsatte och den våldsutövande ska erbjudas stöd och hjälp. Arbetet med barn som upplevt våld i nära relation ska utvecklas.
- Aktivt arbeta med unga vuxna i riskzonen för utanförskap.
- Utveckla socialtjänstens egna insatser så att de bättre svarar upp mot brukarnas behov.
- Utveckla rekryteringsprocessen för att säkerställa att rätt kompetens anställs utifrån brukarnas och verksamheternas behov.

1.3 Stadens verksamheter är kostnadseffektiva

Nedan anges i punktform strategiska satsningar för att förverkliga kommunfullmäktiges inriktningsmål under planperioden.

- Utveckla förvaltningens arbete med uppföljning och analys.
- Anpassa verksamheternas omfattning efter behov samt matcha utbudet mot efterfrågan inom framförallt äldreomsorgen och förskolan.
- Ledarskapet som är en nyckelfaktor utvecklas med fokus på mål, uppföljningar och analys av resultat
- Utöka samverkan och kompetensöverföring med andra stadsdelsförvaltningar.

2 Nämndens verksamhetsområde

Befolkningsprognos SWECO

	2012*	2014	2015	2016	2017	Förändring i antal 2014-2017
0-5 år	2954	2953	2938	2970	3028	75
6-15 år	4229	4370	4439	4542	4631	261
16-19 år	1935	1850	1832	1827	1859	9
20-44 år	12876	13231	13388	13623	13840	609
45-64 år	7986	8146	8264	8350	8479	333
65-79 år	3389	3436	3464	3472	3523	87
80-w	1490	1563	1571	1599	1615	52
Totalt antal:	34859	35549	35896	36383	36975	1426

* År 2012 avser faktiskt befolkningsmängd. För 2014-2017 gäller Prognos 12 SWECO, som bygger på den faktiska befolkningen 2012-12-31.

Enligt prognosen förväntas Skärholmens befolkning öka till cirka 37 000 invånare till 2017.

2.1 Förskoleverksamhet

Antalet barn i förskoleåldern 1-5 år kommer enligt prognosen att vara relativt intakt under perioden, med en liten ökning i slutet av perioden. Trots att antalet barn prognostiserats att vara relativt intakt står fler barn än tidigare i kö till förskolorna i Skärholmen våren 2014. Förskolan Stångholmsbacken 97 har återuppbyggs från fyra till fem avdelningar och flyttade in i nya lokaler i januari 2014. Förskolan Frimurarvägen 7 återuppbyggs från två till fem avdelningar och beräknas tas i bruk den 1 juli 2014. Totalt har då fyra nya avdelningar tillkommit under 2014, vilket beräknas täcka det kommande behovet av förskoleplatser. Eftersom Skärholmen har stora förskolor kan antalet avdelningar snabbt anpassas och ökas eller minskas beroende på antalet barn.

Under perioden kommer fokus att vara att öka andelen förskollärare och föräldrastöd. I verksamhetsberättelsen 2013 hade Skärholmen 41 procent förskollärare. För att uppnå kommunfullmäktiges mål på 42 procent kommer arbetet med att öka andelen förskollärare att prioriteras. Den brist på förskollärare som för närvarande råder i landet gör det svårt att rekrytera förskollärare på grund av den stora konkurrensen. Föräldrar ska erbjudas föräldrastöd i olika former för att stärka föräldrarollen i bland annat föräldrträffar enligt ICDP, KOMET och "Alla barn i centrum" (ABC).

2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid

Fritidsverksamheten i Skärholmens stadsdelsförvaltning bedrivs på entreprenad och har sedan den 15 november 2013 utförts av Fryshuset. Genom kontinuerliga uppföljningsmöten och en aktiv dialog medverkar förvaltningen i utvecklingen av fritidsverksamheten. Fryshuset har fått uppdraget att särskilt se över verksamheten för unga föräldrar, flickor, barn och ungdomar med funktionsnedsättningar samt äldre ungdomar 16-19 år.

Förvaltningen vill bidra till att Skärholmens stadsdelsnämndsområde är bra för föreningar att verka i. Samarbetet mellan stadsdelsnämnd, förvaltning och ideella organisationer föreningar, bibliotek, studieförbund, kulturinstitutioner m.fl. bidrar till en positiv social infrastruktur i Skärholmen.

Stadsdelsförvaltningen ansvarar för gemensamma evenemang som stärker gemenskapen och främjar den interkulturella dialogen. Exempel på detta är Mitt 127, Skärholmsdagen, nationaldagsfirandet och nätverksträffar i angelägna frågor. Det lokala föreningsregistret uppdateras varje år. Stadsdelsförvaltningen anslår medel till kulturella program som föreningar kan ansöka om.

2.3 Äldreomsorg

Befolkningsprognosen pekar mot att andelen äldre från 65 år och uppåt kommer öka med ca 139 personer fram till 2017. Detta är en förändring jämfört med föregående år då befolkningsprognosen indikerade att ingen ökning skulle ske. Den senaste trenden med ökat kvarboende i hemmet och insatser från hemtjänsten kopplat till ett ökat antal äldre för perioden kommer att innebära förändrade satsningar och omfördelning av resurser avseende kompetens och personalförsörjning.

Idag och kommande år förutspås ett behov av att utveckla hemtjänstinsatser för personer med demensdiagnos. Detta har bland annat sin grund i att antal yngre med demensdiagnos tros öka

inom perioden. Förvaltningen behöver därför fortsätta utreda hur yngre personer med demenssjukdom kan få sina behov tillgodosedda genom hemtjänstinsatser i framtiden. Samtidigt står hemtjänsten inför ytterligare utmaningar. Kompetensen behöver stärkas och utvecklas, och nyrekryteringen behöver säkerställas för att kunna möta framtida behov. En översyn av verksamheten kommer inledas under året för att samla alla utvecklingsområden.

En konsekvens av valfrihetssystemet är att det inte är lätt att förutse den enskildes val av vård- och omsorgsboende. En majoritet av de äldre i Skärholmens stadsdelsnämndsområde har dock hittills valt ett boende - privat eller kommunalt drivet - inom den egna stadsdelen. Idag finns en relativt god överensstämmelse mellan tillgång och efterfrågan på vård- och omsorgsboende inom stadsdelsnämndsområdet. Sätra vård- och omsorgsboende inventerar löpande tomma platser i förhållande till tomma platser.

Under perioden kommer satsningar på kunskaper i det svenska språket att genomföras. Det kan konstateras att medarbetarnas kunskapsnivåer är ojämn samtidigt som allt större krav ställs både avseende kontakt med brukare men också i dokumentation och rapportöverföring. Som ett led i att ytterligare tillförsäkra en hög kompetens i verksamheten kommer Sätra vård- och omsorgsboende att ingå i ett projekt tillsammans med Karolinska Institutet. Syftet är att kompetensutveckling och framtida personalförsörjning ska stärkas genom att verksamheten tar emot studenter under utbildning.

Från och med 31 mars 2015 träder Socialstyrelsens föreskrifter i kraft gällande ansvaret för personer med demenssjukdom och bemanning i särskilda boenden. För att säkerställa den enskildes trygghet ska ett demensboende, enligt föreskrifterna, vara bemannat utifrån varje enskilds behov. Hur detta kommer att påverka Sätra vård- och omsorgsboende är i dagsläget inte klart. Enligt förvaltningens bedömning kan det komma att påverka nattbemanningen eftersom verksamheten företrädesvis förlägger personalresurserna under dagtid för omvårdnad och aktivering.

2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Förvaltningen kommer under planperioden att påbörja ett arbete med att kvalitetssäkra de utredningar som görs vid bedömning av enskildas behov, både vid förstagångsansökningar och vid omprövningar.

Det kommer finnas behov av boendestöd för yngre med psykiatriska och neuropsykiatriska diagnoser samt för dem som inte behöver vanlig hemtjänst. Förvaltningen avser att se över möjligheten att utöka stödboendeverksamheten med sikte på dessa grupper. Samtidigt kommer möjligheten att samla den socialpsykiatriska kompetensen att undersökas då dessa arbetsuppgifter idag utförs inom flera enheter så som hemtjänst, socialpsykiatri och inom assistansenheten.

Utifrån att personer med neuropsykiatriska diagnoser ökar kommer också efterfrågan på serviceboende att öka jämfört med gruppboende. Förvaltningen anser att staden bör verka för en stadsövergripande strategi om hur man i samband med nyproduktion av bostäder även främjar utvecklingen av servicebostäder. Servicebostäder är idag inte gynnsamma utifrån hur ersättningssystemet är utformat, vilket leder till att utveckling inte främjas.

Under planperioden kommer förvaltningens LSS-boenden att arbeta för att öka brukarnas nöjdhet. Bland annat genom resultatbaserad styrning. Verksamheterna behöver en mer jämn

kvalitet så att varje person garanteras en god och säker vård och omsorg oavsett vilket boende man bor på. Nöjdheten inom verksamheterna är idag ojämnt fördelad och snittet blir därför också lågt. Ytterligare en satsning kopplat till brukarnas nöjdhet är att arbetssätt och uppföljningsmetoder som används i verksamheten behöver förändras och förbättras. För att lyckas med detta krävs också satsningar för att öka personalens kunskaper inom svenska språket.

2.5 Individ och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Vid årsskiftet 2013/2014 bodde i stadsdelen 9 173 barn och unga i åldrarna 0-19 år, varav cirka 400 (ca 4,5 %) just nu är aktuella för utredning eller olika former av behandlingsinsatser. Enligt befolkningsprognosen kommer antalet barn och unga öka med ca 400. Antal vuxna i åldern 20-65 år utgörs av 21 377 personer, varav nästan 300 är aktuella inom vuxenheten och socialpsykiatrin (ca 1,3 %).

Under de kommande åren ska socialtjänsten implementera och utveckla arbetet med en evidensbaserad praktik och resultatbaserad styrning med fokus på brukarnytta. Samverkan mellan beställare och utförare behöver stärkas för att öka kvalitet och effektivitet. Uppföljning av privata och kommunala utförare ska säkerställa att beslutade insatser ger önskat resultat.

En strategisk fråga kommer att vara att utveckla kvaliteten i insatserna inom ramen för de ekonomiska förutsättningarna. En viktig del i det arbetet är att utveckla socialtjänstens egna insatser så att de bättre svarar upp mot brukarnas behov. Förvaltningen och landstinget behöver tydliggöra kostnadsansvaret för barn och unga med behov av psykiatrisk vård. En fortsatt satsning görs på att arbeta mot våld i nära relationer, där fokus de närmaste åren kommer vara att utveckla insatser för barn som upplevt våld i nära relation. Skärholmen medverkar i stadens projekt SkolFam, för att stärka familjehemsplacerade barns skolgång.

Ett viktigt utvecklingsområde är unga vuxna som saknar sysselsättning och där stora risker finns för utanförskap och missbruk. Socialtjänstens insatser behöver samordnas bättre och samverkan med Arbetsmarknadsförvaltningen behöver stärkas.

Socialpsykiatrins verksamheter har flera utvecklingsbehov som behöver ses över. Några exempel är att bemanningen behöver säkerställas så att den motsvarar brukarnas behov. Samtidigt behöver kvaliteten i verksamheten systematiseras för att tillförsäkra en god och säker omsorg utifrån varje enskild brukares behov. För att möta behovet hos personer med psykisk ohälsa behöver också nuvarande insatser utvecklas. Bland annat behöver boendestödet för målgruppen att ses över för att möta framtida behov.

2.6 Stadsmiljöverksamhet

Prioriterat för stadsmiljöverksamheten är att bidra till ökad trygghet, skapa en renare stadsmiljö samt bidra till ökat bostadsbyggande.

Trygghetsmätningen från 2011 samt Medborgarundersökningen 2013 visar att en stor andel inte känner sig trygga i Skärholmen. Förvaltningen kommer att kartlägga vilka insatser som ger bäst effekt och vilka ytterligare insatser som behövs för att öka medborgarnas upplevelse av trygghet. Förvaltningen kommer att öka antalet riktade trygghetsvandringar för att få ett bättre underlag för vilka åtgärder som behövs i den fysiska miljön. Arbetet med slyröjning och framtagande av belysningsstolpar där träden skymmer belysningen kommer att

intensifieras. När det gäller nedskräpningen visar 2013 års Medborgarundersökning en nedgång av andelen som anser att det är rent och städat sedan föregående år. Skärholmen ligger också under genomsnittet i jämförelse med staden. Det gäller både gator, torg och parker, vilket innebär att nedskräpningsproblematiken måste ses ur ett helhetsperspektiv för stadsdelsnämndsområdet och arbetet samordnas med trafikkontoret och andra berörda parter, så som fastighetsägarna. Under planperioden kommer en särskild satsning på renhållningen att inledas med förvaltningsövergripande samverkan, förstärkt bemanning inom ramen för offentligt skyddat arbete, kunskapsspridning kring renhållning och allas ansvar får vår gemensamma miljö samt projekt inom ramen för Vackra Stockholm med fokus på stadsdelsnämndsområdets badplatser samt park- och rekreationsområden. Förvaltningen kommer också se över möjligheten för föreningar att adoptera gröna ytor mot ersättning med inspiration från arbetet i Spånga-Tensta stadsdelsnämndsområde.

Förvaltningen vill framhålla det ökande behovet av reinvesteringar i stadsdelsnämndsområdets parker och grönområden. Varken driftbudget eller gällande fördelningsnyckel för stadsmiljö täcker de insatser som skulle behövas för att hålla hög standard i stadsdelsnämndsområdets värdefulla parkområden. Förvaltningen ser ett växande behov av reinvesteringsmedel gällande exempelvis trappor, murar, gångvägar och plaskdammar.

Merparten av naturmarken i stadsdelsnämndsområdet utgörs av Sätmaskogens naturreservat som sköts inom ordinarie budgetram. För att hålla naturreservatet i gott skick krävs åtgärder som inte täcks av ordinarie budget och därmed är det svårt att ha en långsiktigt hållbar planering. Under de senaste tre åren har nämnden i samband med verksamhetsplanen sökt och tilldelats extra medel för naturreservatet. När Stockholm växer kommer det att öka trycket på de naturområden som finns och kravet på innehållet och skötseln av dessa kommer att öka. Därför är det viktigt att möjligheten att söka extra medel finns kvar alternativt att medel för naturreservatet ökar i den ordinarie budgeten.

Förvaltningen har under de senaste åren genomfört tillgänglighetsanpassningar och utvecklat Sätmaskogens naturreservat, och avser att fortsätta den satsningen. Förvaltningen avser även verka för genomförande av åtgärder enligt "Tillgänglighetsplan för Skärholmens stadsdelsområde".

2.7 Ekonomiskt bistånd

Skärholmen är en av de stadsdelar där bidragsberoendet är högt (4,3 %) jämfört med stadens snitt om 2 procent. Enligt Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer stabiliseras den ekonomiska utvecklingen i Stockholm under planperioden. Sysselsättningen växer men arbetslösheten ökar samtidigt på grund av att allt fler personer söker sig till Stockholms arbetsmarknad, både till följd av stora ungdomskullar samt inflyttning av personer i arbetsför ålder. Den positiva arbetsmarknaden borde innebära ökade möjlighet till arbete även för de som står längre ifrån arbetsmarknaden men orosmomenten finns då den ökade konkurrensen på arbetsmarknaden leder till att fler behöver ekonomiskt bistånd. Osäkerhet finns också avseende nyanlända som efter två år inte längre omfattas av etableringsreformen och inte lyckats få ett arbete.

Under planperioden läggs särskilt fokus på att korta bidragstiden för barnfamiljer och minska långtidsberoendet av ekonomiskt bistånd. Korta bidragstider för barnfamiljer ökar

möjligheten till en trygg uppväxt för barn och unga. Barn i familjer med ekonomiskt bistånd ska ges möjlighet att fullfölja sin skolgång för att minska risken för att de själva blir bidragsberoende som vuxna.

Bostadslöshet kommer fortsatt försvåra för familjer att klara sin egen försörjning. Förvaltningen har en egen verksamhet som omfattar boende och arbetsmarknadsåtgärder. Verksamheten bidrar till att minska kostnaderna för placeringar på hotell och andra boenden.

Verksamheten intensifierar tillsammans med konsulterad läkare arbetet med att de klienter som helt saknar arbetsförmåga ska beviljas sjukersättning eller påbörja arbetsträning.

2.8 Arbetsmarknadsåtgärder

Socialtjänsten ska i enlighet med arbetslinjen stödja sökande av ekonomiskt bistånd till att bli självförsörjande genom arbete eller studier. En viktig fråga att sträva mot är en ökad utbildningsnivå framför allt bland kvinnor, för att på lång sikt minska arbetslöshet och utanförskap. Forskning visar att mammornas utbildningsnivå har en stor betydelse för barns framtida utveckling och hälsa.

Förvaltningen fortsätter att satsa på feriearbete för ungdomar som ger många positiva effekter. Ungdomarna får sitt kanske allra första jobb och en erfarenhet av arbetslivet. Särskilt viktigt är det för ungdomar med särskilda behov som ofta har svårare än andra att ordna jobb på egen hand. De får också meningsfull sysselsättning under lovet. Att få erfarenhet av ett feriejobb kan vara den avgörande faktorn för att få intresse för fortsatta studier. Stadens möjligheter för framtidens rekrytering ökar också. Målet att ge fler och fler ungdomar feriearbeten är mycket positivt. Förvaltningen ska utveckla samarbetet med andra förvaltningar i staden för att kunna erbjuda ungdomar i Skärholmen feriearbete inom hela Stockholms stad.

2.9 Övrigt

Under planperioden kommer stadsdelsförvaltningen ha fortsatt fokus på kompetensförsörjning. Bland annat kommer det verktyg för bemannings- och kompetensplanering som tagits fram inom förvaltningen att ytterligare integreras i enheternas och avdelningarnas planering. Det innehåller följande avsnitt; kompetensstrategier utifrån bedömda verksamhetsförändringar, bemanningsplanering, chefsförsörjning, planering vid pensionsavgångar samt planering vid verksamhetsövergångar.

Socialtjänsten kommer att utveckla kompetensen hos personalen inom arbetet med våldsprevention bland unga. Inom förskolan gäller fortsatt arbete med att rekrytera och behålla förskollärare. Inom avdelningen äldre och funktionsnedsatta ska flera få kompetens inom de områden som berör olika funktionshinder. Vidare planeras att öka kunskapsnivån i svenska språket inom avdelningen i syfte om att öka förståelsen för brukares olika behov.

Kompetensmoduler för chefer har tagits fram under året som kommer att implementeras kommande år. I denna ingår basnivåkrav för chefer under det första året, liksom hur stadsdelen ska tillgodose behov av fördjupningsblock och kontinuerliga utvecklingsinsatser.

Under planperioden är inga betydande organisationsförändringar planerade som medför övertalighet.

I syfte att säkerställa att rätt medarbetare anställs till stadsdelen kommer förvaltningen att

ytterligare kvalitetssäkra rekryteringsprocessen.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

Förändringar under perioden

Förvaltningen arbetar aktivt med att anpassa verksamheten och utnyttja resurserna på ett effektivt sätt. Förvaltningen avser att öka medarbetarnas kunskap om budgethållning och uppföljning och fortsätter implementeringen av resultatbaserat styrning. Budgetavvikelser ska kontinuerligt analyseras och ligga till grund för eventuella åtgärder. Den osäkerhet som råder kring nybyggnation i området innebär att befolkningsförändringar behöver följas nogsamt för att förvaltningen ska kunna göra verksamhetsförändringar som motsvarar behovet.

Försäkringskassans restriktivare bedömningar ökar kostnaderna inom det fasta anslaget för stöd och service till personer med funktionsnedsättning och är ytterligare en viktig faktor som påverkar stadsdelens ekonomi.

3.1 Drift

Ekonomiska förutsättningar

Bokslutet för 2013 uppgick till netto 994,6 mnkr. Budgeten för 2014 uppgår till 1 039,0 mnkr vilket motsvarar en ökning mot bokslutet om 44,4 mnkr. Merparten av ökningen ligger på individ- och familjeomsorg, förskoleverksamhet samt äldreomsorg. Stadsdelsförvaltningen har en stor andel av verksamheten i egen regi vilket gör att 43,6 procent av totala kostnaderna är personalkostnader. Köp av verksamhet utgör 32,1 procent och lokaler 6,2 procent. De viktigaste kostnadsförändringarna under planperioden är lönerörelsen och prisökningarna av köpt verksamhet. Med givna budgetförutsättningar ska förvaltningen klara av kostnadsökningen och tillgodose de ökande kvalitetskraven på våra verksamheter. Det ställer stora krav på att anpassa verksamheterna inom den givna ekonomiska ramen och att prioritera kärnverksamheten.

Resultatdispositioner

Nämndens resultat för 2013 visade ett överskott om 19,4 mnkr före och 12,8 mnkr efter resultatöverföring. Till 2014 tog resultatenheterna med sig ett överskott om totalt 9,0 mnkr, där +10,5 mnkr avser förskoleverksamheten och -1,5 mnkr hemtjänsten.

Driftkostnadskonsekvenser av investeringar

För anläggningstillgångar ökar kapitalkostnaden i form av avskrivningar och internränta under perioden 2014-2017 från 5,7 mnkr till 5,9 mnkr. Ökningen är hänförlig till investeringen av Västerholmsstråket och vid beslut, investeringen för Idlekens parklek. Kapitalkostnaden för maskiner och inventarier som anskaffats genom anslaget för investeringar påverkar verksamhetens egen budget och ska finansieras inom ramen. Drift av nya parkinvesteringar ska skötas av ordinarie verksamheter för stadsmiljö i egen regi.

3.2 Investeringar

Investeringar i parker och grönområden

Mnkr	Utfall 2013	2014	2015	2016	2017
Större parkinvesteringar	2,3	4,7	5,0	0,5	3,0
Mindre parkinvesteringar	1,1	1,5	1,5	1,5	1,5
Tillgänglighets- investeringar	4,5	5,0			
Inventarier och maskiner	0,1	1,9	1,9	1,9	1,9
Totalt	8,0	13,1	8,4	3,9	6,4

Nämnden ansöker årligen om investeringsmedel avseende större parkupprustningsprojekt. Trafikkontoret gör en bedömning av stadsdelsnämndernas önskemål och tar fram ett förslag på fördelning av ekonomiska medel. Slutgiltiga beslut tas av kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i samband med beslut om budget för 2015. Nämnden har efter trafikkontorets bedömning år 2015 ansökt om 5 mnkr för färdigställande av Västerholmsstråket. Vidare investeringar under planperioden är 5,5 mnkr för ombyggnation av Idlekens parklek med start 2016 samt 6,3 mnkr för motsvarande åtgärd av Stångholmsparken med start 2017.

De mindre investeringsmedel som stadsdelsnämnden tilldelas varje år, utifrån fördelningsnyckeln, 1,5 mnkr för 2014, kommer att användas för mindre parkupprustningar vilka beslutas om i samband med kommande års verksamhetsplaner.

3.3 Betydande projekt som inte är investeringar

Förvaltningen har inte några betydande projekt (överstiger 50 mnkr).

4 Övriga redovisningar

Taxor och avgifter

Förvaltningen har inga egna taxor och avgifter.

Personal- och kompetensförsörjning: se under 2.9

5 Lokalförsörjningsplan

5.1 Inledning

Skärholmens stadsdelsförvaltnings lokalförsörjning genomsyras av att samtliga lokaler ska vara väl anpassade till respektive verksamhet och att lokalnyttjandet ska vara resurs- och kostnadseffektivt. Därutöver ska samtliga lokaler vara tillgängliga och kunna nyttjas flexibelt vid förändringar av behov och verksamhet.

Lokalförsörjningsplanen utgår från den lokalsituation som råder per den 1 mars 2014. Redovisning av förändringar i lokalbeståndet gäller hela perioden 1 mars 2014 till och med 2017.

5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av faktorer som förändrar behovet av lokaler

Förskoleverksamhet:

	2014	2015	2016	2017	Förändring i antal 2014-2017
Antal barn 1-5 år	2465	2445	2470	2517	52

Antalet barn i förskoleålder (1-5 år) kommer enligt prognosen att vara relativt intakt under perioden, med en liten ökning i slutet av perioden. Trots detta står ett större antal barn än tidigare i kö till förskolorna i Skärholmen under våren 2014. De planerade antal platser inom förskolan i Skärholmen beräknas dock täcka det kommande behovet. Det är viktigt att förvaltningen informeras av ansvariga vid nyproduktion så att behovet av förskoleplatser kan ses över.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Stadsdelsförvaltningens bedömning är att efterfrågan på servicebostäder jämfört med gruppboende ökar. I samband med nyproduktion behöver stadsdelsförvaltningen bevaka denna fråga.

Äldreomsorg

En konsekvens av valfrihetssystemet är att det är svårt att förutse den äldres val av vård- och omsorgsboende. Idag finns en relativt god överensstämmelse mellan tillgång och efterfrågan. Sätra vård- och omsorgsboende inventerar löpande antalet tomma platser i förhållande till efterfrågan och omstrukturerar sin verksamhet i takt med att behoven förändras.

Individ och familjeomsorg

En central fråga är förvaltningens möjligheter att få försöks- och träningslägenheter som tilldelas av bostadsförmedlingen. Under perioden har förvaltningen behov av 40 nya lägenheter. Bostadsbristen i Stockholm påverkar tillgången till försöks- och träningslägenheter, efterfrågan är större än tillgången. Det är särskilt ont om små lägenheter som efterfrågas då många ensamhushåll står i kön. Utförsäljningen av allmännyttan påverkar också tillgången på lägenheter aktuella som försöks- och träningslägenheter. Privata värdar kan säga nej till att förmedla lägenheter som försöks- och träningslägenhet vilket gör att tillgången på hyresrätter minskar.

5.3 Kapacitet

Förskoleverksamhet

Förvaltningen har för närvarande 27 förskolor med 90 avdelningar samt en dagbarnvårdare. Antal inskrivna barn var totalt 1 469 den 27 februari 2014. Skärholmen har stora förskolor där antal avdelningar snabbt kan anpassas efter behovet. Stadsdelsförvaltningen har hittills uppfyllt barnomsorgsgarantin.

Äldreomsorg

Sätra vård- och omsorgsboende har totalt 121 platser med heldygnsoomsorg för personer med

demenssjukdom, profilboende för personer med frontallobsdemens, profilboende för personer med Chorea Huntington och en enhet för personer med kognitiv svikt.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

I stadsdelen finns det tolv gruppboendestäder med i genomsnitt sex lägenheter per gruppboendestad. Samtliga befintliga gruppboendestäder är fullbelagda, totalt bor 78 brukare i stadens gruppboendestäder.

Socialpsykiatri

Förvaltningen har två särskilda boenden och ett stödboende samt boendestöd och en öppen dagverksamhet.

Individ och familjeomsorgen

Förvaltningen har i nuläget 15 försökslägenheter och 48 träningslägenheter. Boende Sättragårdsvägen 8 har 25 lägenheter/rum.

Administrativa lokaler

De administrativa lokalerna finns samlade på Bodholmsplan 2.

5.4 Förändringar i lokalbeståndet

Förskoleverksamhet:

Förskolan Stångholmsbacken 97 har återuppbyggts från fyra till fem avdelningar och flyttade in i nya lokaler i januari 2014. Förskolan Frimuravägen 7 återuppbyggs från två till fem avdelningar och beräknas tas i bruk 1 juli 2014. Totalt har då fyra nya avdelningar tillkommit under 2014 vilket beräknas täcka behovet av förskoleplatser. Tillfälliga behovstoppar beräknas kunna lösas inom befintligt lokalbestånd.

Äldreomsorg

En avdelning på Sättra vård- och omsorgsboende är tomställd då dessa platser sedan tidigare varit svåra att belägga. Om behovet ökar finns kapacitet och möjlighet att öppna upp avdelningen igen. Det finns också en medvetenhet kring fortsatta anpassningar i form av etablering av andra inriktningar i de fall efterfrågan inte ökar.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Förvaltningen har anmält intresse av att bygga LSS-bostäder med totalt trettiosex lägenheter i sex aktuella planprojekt. Genomförs de planprojekt som planerats kommer samtliga LSS-bostäder i stadsdelsnämndsområdet att vara fullvärdiga lägenheter, samtidigt som tjugofyra ytterligare platser kommer att skapas. Den osäkerhet som sedan flertalet år råder gällande genomförande av byggprojekt försvårar dock förvaltningens och stadens lokalplanering för LSS-bostäder. Utöver de planerade planprojekten har en dialog med företrädare för SISAB och Micasa inletts gällande ombyggnation av en förskola till en gruppboendestad. Detta kommer skapa ytterligare fem eller sex lägenheter som i första hand är tänkt att ersätta en LSS-bostad som idag inte är fullvärdig.

Individ- och familjeomsorg

Förvaltningens ungdomsmottagning kommer att flytta till nya lokaler.

Administrativa lokaler

Förvaltningens arkiv kommer att flyttas till nya mer ändamålsenliga lokaler under 2014.

5.5 Kostnadsutveckling

Förskola

År	2014	2015	2016	2017
Hyra* (tkr)	28 100	29 900	30 540	31 200

*I hyran ingår driftkostnaden, vilket är en förändring jämfört med 2013.

Förskolans lokalkostnader är beräknad utifrån lokalsituationen per den 1 mars 2014 med tillägg för pågående och planerade lokalförändringar under planperioden. Återuppbyggnaden av förskolan på Frimurarvägen 7 är i sitt slutskede och beräknas tas i bruk from den 1 juli 2014.

Fritid

År	2014	2015	2016	2017
Hyra (tkr)	2 740	2 952	3 011	3 071

Inga lokalförändringar är planerade inom planperioden.

Individ och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

År	2014	2015	2016	2017
Hyra (tkr)	14 310	14 596	14 888	15 186
Hyresintäkter (tkr)	- 6 209	- 6 333	- 6 460	- 6 589

Lokalkostnader för individ och familjeomsorgen kommer att öka något med indexuppräknings. Flytt av ungdomsmottagningen kan leda till högre lokalkostnader. Ökningen mellan 2013 och 2014 beror på flera nya försöks och träningslägenheter och nya avtal med MICASA. Hyresintäkter ökar med uthyrningen av socialt boende på Sättagårdsvägen.

Administrativa lokaler

År	2014	2015	2016	2017
Hyra (tkr)	1 235	1 260	1 645	1 678

Kostnaderna för de administrativa lokalerna ökar något med indexuppräknings. När avtalstiden löper ut, 2015, upphör hyresreduceringen på huvudkontoret och kostnaderna ökar. Förvaltningen fortsätter arbetet med effektivisering av lokaler och diskussioner förs angående samlokalisering med AB Stockholmshems huvudkontor samt statliga myndigheter.

Äldreomsorg och omsorg om funktionsnedsättning

Äldreomsorg, tkr ex moms				
År	2014	2015	2016	2017
Hysesintäkter	-8 940	-9 119	-9 301	-9 487
Lokalkostnader	20 310	20 716	21 131	21 553
Netto	11 370	11 597	11 829	12 066
Omsorg om funktionsnedsättning, tkr ex moms				
År	2014	2015	2016	2017
Hysesintäkter	-6 500	-6 630	-6 763	-6 898
Lokalkostnader	10 700	10 914	11 132	11 355
Netto	4 200	4 284	4 370	4 457

Inga lokalförändringar är planerade inom planperioden.

5.6 Effektiviseringsmöjligheter

Eftersom behoven av lokaler och dess utformning skiftar under ganska korta tidsperioder så anser förvaltningen att lokaler bör byggas mer flexibelt för att kunna nyttjas av olika verksamheter under sin livslängd. Förvaltningen anser att en ökad samverkan mellan förvaltningarna, exempelvis utbildningsförvaltningen gällande samutnyttjande av skol- och förskolelokaler, är viktigt för ett effektivt lokalutnyttjande.

När det gäller förskolelokaler har förvaltningen stora förskolor med upp till fem avdelningar och kan snabbt anpassa antalet avdelningar och förskoleplatser efter behov. Förskoleverksamheten i Skärholmen stadsdelsförvaltning är på så sätt mycket flexibla och har god beredskap att både öppna och stänga avdelningar. De få kvarvarande förskolor med mindre yta kommer att sägas upp i takt med att vi bygger ut befintliga till större.

5.7 Övrigt

Förvaltningens bedömning är att det är svårt att påverka kostnaderna vid både ombyggnad och nybyggnad eftersom det är fastighetsägaren som huvudsakligen styr kvalitetskraven. Då förvaltningen är bunden av upprättade ramavtal är det slutligen de enskilda förvaltningarna och eller brukarna som får betala. Stadsdelsförvaltningen kommer intensifiera samarbetet med Micasa och SISAB i syfte att hitta så kostnadseffektiva alternativ som möjligt. Vidare kommer strategier för att bättre nyttja tillgänglig mark för nybyggnation förtydligas.